

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XXXIII. Imolen. prædii. An trebellianica debita sit primo hæredi instituto in usufructu, post cujus mortem, alter sit vocatus; Vel potiùs debeat huic secundo, qui censeatur hæres ab initio; ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

S V M M A R I V M.

quæ refultat ex prohibitione alienationis; Et super hac DD. distinguunt, an ea sit adjecta rei particulari, vel omnibus bonis, sive an substitutio habeat tractum successivum, pluresque contineat gradus, quibus omnibus facta sit, vel potius agatur de unico, & simpliciter gradu, ex iis, quæ antiquioribus relatis habentur apud Menoch. lib. 4. præsumpt. 198. num. 28. & seq. Mantica. de conject. lib. 7. tit. 12. num. 20. & seq. Perigr. de fideicom. art. 3. num. 92. Theodor. alleg. 61. n. 89. & seqq. Sive an testator adiciat verbum tota, vel verbum integra, cum similibus adimniculis, circa quæ DD. rigorosè procedere solent, ut scilicet ea debent esse univoca, non autem æquivoca, quodque alium non habeant intellectum, aliamque non faciant operationem, cum similibus Juristarum frigiditatibus, & generalitatibus.

Verùm semper mihi erroneum visum est, ita generaliter, ac indefinitè procedere, quoniam cum ista sit questio facti, & voluntatis potius, quam juris, hinc procedendum venit cum dicta meliori regula indagandi substantiam verisimilis voluntatis, non quidem ex huiusmodi generalitatibus, sed ex facti qualitate, ac singulorum casuum circumstantiis, ex quibus, ut sæpè advertitur in omni ferè materia, præsertim sub. tit. de fideicom. frequenter contingit, ut aliquæ conjecturæ in uno casu sufficient, in altero autem, eadem, ac majores non; Ideoque parum probabilis visus est dictus rigor desiderandi adimnicula univoca, & conclusentia tanquam in re exorbitanti, & correctoria, quoniam natura ex supra infinuata ratione, voluntati prohibendi potius assistere videtur, ut dispositio plenum, & integrum sortiat effectum, prout ipse testator voluit, ac explicavit, Potissimè quia ob adinventum à jure novissimo beneficium inventarii cessat illa ratio, ob quam jus antiquum ad alliciendum hæredes, ut hæreditatem adirent, hæc emolumenta eis deferre voluit ita compensando pericula, & præjudicia, quibus, ita se supponebant, ideoque non datur regula certa, & generalis, sed in singulis casibus pro eorum qualitate decisio intrare debet.

IMOLEN. PRÆDII PRO FRATRIBUS DE ROTA CVM FUSCHINIS.

Casus variè decisis per Rotam.

An trebellianica debita sit primo hæredi instituto in usufructu, post cuius mortem alter vocatus est; Vel potius debeatur huic secundo, qui censetur hæres ab initio; Et de imputatione fructuum in trebellianicam, faciendâ per hæredem extraneum; Et quatenus circa initia aditæ hæreditatis, in causam trebellianicam tunc rectè capientis bona alienata, alienatio in tertium fiat, an ea retractetur ob subtractionem ejusdem trebellianicæ consumptionem, vel imputationem cum fructibus.

- 1 F Alti series.
2 Resoluciones causa.
3 De questione, an instituto hærede in usufructu, post ejus mortem altero instituto, hic sit hæres ab initio.
4 Ad regulandam concordiam attenduntur opiniones, quæ de ejus tempore tenebantur.
5 Transactio, an, & quando afficiat venientes jura proprio.
6 Hæres extraneus imputat fructus in trebellianicam.
7 Declaratur conclusio, de quantum 5.
8 Legatarius, vel hæres particularis non detrahittrebellianicam.
9 Termini imputationis sunt incongrui post jam factam detractionem.
10 De primis alienationibus imputandis ad tex. in l. Marcellus.
11 Quod transgens non cedat iura propria.
12 Quomodo dignoscatur cessio extinctiva à translativa.
13 Transactio non capie nisi deducta in litem.
14 Donatio non præsumitur.
15 De inverisimilitudine excludente donationem.
16 Quando procedat doctrina Croti super valida alienatione in causam trebellianicam.
17 De subrogatione prætii locorei, vel è contra, & de regressu fideicommissarii pro reintegratione ad rem alienatam.
18 De impugnantibus doctrinam Croti, de qua n. 16.
19 Quid in hoc dixerit, vel teneat Rota.
20 Quod dicta doctrina Croti non subsistat, & de ratione.
21 Hæres alienando pro trebellianica obtinenda ex fructibus, dicitur in dolo.
22 Fructus pertinent ad heredem gravatum.
23 Ob inventarii beneficium detractiones non ita competunt.
24 De distinctione inter filios, & extraneos circa imputationem.
25 Et de detractione duplicis quarta quando procedat.

DISC. XXXIII.

Joseph, instituta Hippolyta uxore hærede usufructuaria, post istius mortem, instituit Petrum transfersalem, cui sine filiis morienti, substituit fratres de Rota; Cumque possessa hæreditate per Hippolytam per annos tres circiter, ejus mors sequuta esset; Hinc inter Fuschinos ejus hæredes, & dictum Petrum orta fuerunt plures controversiæ super restitutione aliquorum mobilium, ac super detractione trebellianicæ, de qua Hippolytæ hæredes opponebant; unde devenit ad concordiam, per quam Petrus dictis hæredibus ex causa trebellianicæ, prædium assignavit; Eodemque Petro post annos 24. circiter (in quibus hæreditatem possedit) absque prole defuncto, ideoque facta easu substitutionis ad favorem fratrum de Rota, per istos ad dictum prædium fideicommissarium vindicandum, utpotè malè alienatum, contra Fuschinos judicium institutum fuit; Et introducta causa in Rotam coram Albergaio sub die 6 Junii 1657. prodit resolutio Fuschinis reis convenis favorabilis, super transactionis validitate, ad cuius decisionis normam expedita sententia, & commissa causa in Rotam coram Emerix. diversa prodit resolutio favore Altorum pro dictæ sententiæ infirmatione, ac transactionis.

De LUCA de flamentis etcat. CVI 9

actionis invaliditate sub die 6. Junii 1664. expeditaque sententia, atque de novo commissa causa in eadem Rota coram eodem Alberгато, vel coram altero, in cujus locum postea ipse subrogatus esset sub diebus 27. Januarii 1668. & 29. Martii 1669. pro ultima sententia, ac posterioris resolutionis confirmatione favore actorum prodierunt resolutiones, adversus quas concessa etiam fuit nova audientia, quae pendet.

In his autem disputationibus, quae acerrimae fuerunt, de pluribus actum fuit in puncto juris, ultra ea, quae circa quantitatem, & qualitatem bonorum consistebant in nudo facto, (de quo in Curia non se ingerunt Advocati); Primum nempe, an dicta Hippolyta debita esset, necne trebellianica, quae non legebatur prohibita; Secundum quatenus debita esset, an adhuc valide in ejus causam dictum praedium assignatum esset; Tertium quatenus non esset debita, sed potius debita esset ipsi Petro, an rei conventi de istius juribus opponere possent; Et quarto, quatenus neque Petro ea debita esset, utpote cum fructibus jam consumptis, an hoc non obstante, sustineretur controversi praedii alienatio facta de tempore, quo hujus detractio consumptio cum fructibus sequuta non erat.

Quamvis autem (ut dictum est) plures & quidem acerrimae, super praemissis habitae fuerint disputationes, adeo ut in pluribus ob votorum scissuram, resolutio capi non potuerit; Attamen mihi scribenti pro fideicommissariis actoribus, id non modicam praebat admirationem, cum pro meo iudicio, causa videretur plana, tantaque disputationis dote indigna; Quatenus enim pertinet ad primum, licet assumpta fuerit quaestio, de qua antiquioribus relatis plurae apud Bellon. junior. de jur. accrescen. cap. 7. quaest. 16. Casp. Lar. consulti. 112. Marcian. disputat. 99. Rota apud Merlin. decis. 505. reperitur, decis. 12. par. 5. rec. & in aliis frequenter, & sub tit. de herede disc. 2. An scilicet uxor instituta in usufructu daton post ejus mortem haerde in proprietate, ille dicatur haeres ab initio, uxor autem simplex legataria; Vel potius e converso, ista sit haeres, ille vero substitutus, cum ex hoc pendeat, cuinam eorum trebellianica debita esset; Attamen magis communis, hodieque amplius non controversa opinio est, ut mulier remaneat simplex legataria, alter autem haeres ab initio, ut habetur apud allegatos, & advertitur etiam sub tit. de fideic. & alibi, cum frequenter ista conclusio infinetur.

Et quamvis Scribentes pro reis conventis (quibus adhuc sit prima decisio coram Alberгато) admitendo, quod hodie ista opinio recepta sit, ingeniose insisterent in eo quod, dum concordia inita fuit de anno 1625. illud tempus, non autem praesens attendere debeamus, ut advertitur apud Orthobon. decis. 25. num. 11. cum seqq. cum aliis in prima hujus causae decisione, & consequenter, quod tunc ista quaestio non esset ita explanata, sed magis disputabilis, & dubia, quod sufficit, ut transactio dici valeat bona fide inita, ideoque afficiat successores in fideicommissum, quamvis ex propria persona venientes juxta distinctionem, de qua sub tit. de fideicom. disc. 173. & seqq. & sub tit. de emphyt. disc. 52. & sub altero de feud. disc. 49. & alibi.

Nihilominus, (etiam in sensu veritatis) dicebam, quod ista ponderatio nullius erat momenti, quonia stante juris certo principio, quod haeres extraneus tenetur imputare fructus in trebellianicam ad text. in l. jubemus C. ad S. C. trebell. cum concord. apud Thef. jun. lib. 1. quasi forens. 50. Rot. apud Cels. dec. 167. num. 4. & admittunt Crotus, & alii ejus opinio.

nis sequaces, de quibus apud Cavalat. dec. 20. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. qu. 3. n. 9. & f. g. cum aliis de quibus infra; Hinc, posito etiam quod ista detractio dicitur Hippolyta debita esset, adhuc tamen juxta secundum punctum superius distinctum, id non suffragabatur, quoniam ita in parte notabili consumpta erat cum fructibus per ipsam triennio perceptis, & cum aliis quibus mobilibus consumptis, & consequenter quod inexcusabilis esset assignatio dicti praedii pro integra detractioe.

Et nihilominus, etiam id, quod remanebat assignandum, neque integrum praestari potuit, quoniam ut locis mox supra citatis advertitur, eatenus hinc dubietas causat bonam fidem dicti effectus produxerat, quatenus habita ratione, seu probabili proportionatione estimationis dicti dubii incerti eventus, aliquando inde detur, ac remittatur respectivè, non attendendo totum id, quod malis causae exitus rigore producere potuisset, imò longe ultra, cum tunc in la fides sit indubitata; potissime quia attento etiam eo tempore, licet non prodidisset dicta decisio Merlini, adhuc tamen Rota in aliis decisionibus in ea relatis hanc opinionem firmaverat; Ea quoque positae, certum est, quod legatario, vel haeredi particulari gravato non deberetur trebellianica, ut sub tit. de herede disc.

Agnoscentes hanc difficultatem Scribentes in contrarium, recurrerunt ad jus ipsius Petri, atque, canentes palynodiâ, sustinere curabant oppositum, quod prius acriter sustinuerant, praesertim in prima disputatione anni 1663. quod scilicet Petrus vere ab initio esset directus, ac immediatus haeres gratatus, cui trebellianica debita erat, eorum vero auctori esset legataria usus fructus; Et consequenter quod de tempore alienationis hujus praedii in causam trebellianicâ, ista esset integra, dum Petrus nullos adhuc perceperat fructus in eam imputabiles, utpote perceptos à legataria jure legati; Atque exinde infererentur ad dictam alienationis validitatem, ac perfectionem, quamvis postmodum idem Petrus longevus viginti, & ultra annorum spatio fructus perciperet, ex quibus ipse remanebat debitor reintegratioe fideicommissi de eo, quod in causam hujus detractioe alienatum fuerat, non autem, ut intrarent termini imputationis, qui incongrui remanent, ubi agitur de debito jam satisfacto, seu de detractioe tempore habili facta, quae in praedictum tertium non retractatur, quoniam sufficit, ut facta sit de tempore habili, attendendo tempus contractus, non quid postea supervenerit, juxta supra enunciata doctrinam Croti in l. filius familias §. Divi num. 20. ff. de leg. canonizatam per Rot. apud Cavalat. dec. 20.

Ad quod comprobandum observabam ego, quod deduci potuissent, (quamvis non deducuntur) ea quae habentur supra disc. 18. in fine, & in aliis, in proposito legitima, ad materiam textus in l. Marcellian. ff. ad trebell. quod scilicet primae alienationes vere, & proprie, & quae aliâ, nisi caederent in causam legitimam, essent prohibita, in eam electae consentur, non obitante quod antea, vel postea ad haereditatem gravati manus obvenerint pecuniae in haereditate receptae, sive obvenerit ex venditione fructuum, vel mobilium non conservabilium, aut ex nominibus debitorum, sive ex alienationibus necessariis, de quibus tenetur reintegrare fideicommissum, quoniam id non praedictat tertio, cui alienatio facta est, cum aliud sit imputatio ipso jure, aliud vero obligatio restituendi, seu reintegrandi.

Replicabam tamen (etiam cum sensu veritatis) quod istud fundamentum nullam haberet facti vel juris subsistentiam; Non quidem facti juxta tertium punctum supra distinctum, quoniam ex concordia tenore

tanore liquidò constat, quod Petrus item defu-
 per excitatam timendo, vel abhorrendo, habuerat
 se negativè, vel abstantivè cedendo scilicet liti, &
 oppositioni, atque ita patiendè tanquam fideicom-
 missarius, vel substitutus, ut hæredes præsentis hære-
 dis gravati, trebellianicam in majori summa libra-
 rum 20. m. circiter præsentiam, ita obtinerent in li-
 bris 16. m. non autem quod eam dein detractionem
 sibi ex propria persona competentem, translativè
 per speciem donationis, vel venditionis, eis cedere
 voluerit, cum id nullibi in instrumeto legeretur,
 sed potius contrarium videretur manibus palpabi-
 le, ex quatuor præsertim demonstrationibus; Prì-
 mò scilicet ex contextura, seu formalitate verbo-
 rum, quoniam juxta distinctionem de qua *sub tit. de*
renunciat. (ubi est ejus sedes), ad distinguendum an
 cessio, vel renunciatio sit solum absentiva, (quam
 alii extinctivam dicunt), vel potius translativa, at-
 tenditur, an jura, vel bona, quibus ceditur, sicut in
 dativo, vel in accusativo, ut primò casu dicatur ex-
 tinctiva, in secundo autem translativa, atque verifi-
 cabatur prima pars potius quàm altera; Secundo in-
 specta facti serie, ejusque substantia, quæ juxta sæpè
 in omni fere materia insinuatam verisimilam propo-
 sitionem spectanda est, non autem formalitas verbo-
 rum quoniam processum fuerat per viam tran-
 sactionis, quæ cadit in iis, quæ in lite sunt, non autem
 in aliis extrà, quamvis verborum amplitudo accedat,
 nisi constet de voluntate complicandi alium di-
 verum contractum, ut pluries advertitur præsertim
 in *Romana seu Perusina sub tit. de feud. disc. 47.* Id-
 eoque cum sub lite esset detractio trebellianicæ,
 quam Rei conventi prætendebant tanquam hære-
 dis primii heredis gravati, atque in hoc se opponeret
 Petrus tanquam gerens personam substituti, cui
 fideicommissi restitutio facienda erat, & qui non
 impugnando detractionem in genere, (quia fortè
 ejus sapientum, & defensorum iura tanti non ascen-
 deret) insistebat potius super ejus consumptione
 cum mobilibus, ac aliis effectibus hereditariis; Hinc
 proinde impossibile videbatur, dictæ concordia
 hunc intellectum tribuere.
 Tertio quia id redoleret puram, & merè gratuitam
 donationem, quæ in dubio præsumenda non est etiam
 inter sanguine conjunctos ex relatis *apud Ca-*
valer. dec. 603. dec. 41. in princ. par. 9. rec. & in sua
 materia *sub tit. de donat.* Multò verò magis in hac
 facti specie, quod nulla sanguinis conjunctio, nulla
 que alia donandi causa accedebat, sed potius aver-
 sio ob lites habitas.
 Equarto ratione nimis inverisimilitudinis, quoniam
 cum juxta dictam doctrinam *Croti*, hæres extraneus
 gravatus, qui in causam trebellianicæ, antequam
 ista cum fructibus consumeretur, faciendo
 alienationem tertii favore validam, teneatur ex fru-
 ctibus postea perceptis reintegrare fideicommissum,
 id nimiam producit improbabilitatem, quoniam, ut
 quis donec, vel remittat jus suum ad ejus liberam di-
 spositionem, & de quo nemini rationem reddere tenetur,
 non est ita insolitum, & improbabile; Nimiùm
 autem inverisimile est, ut extraneo, ergà quem nulla
 aderat donandi occasio, non sub titulo donationis,
 sed transactionis, donare, sed remittere voluerit id,
 quod alteri deinde restitutus est de suo.
 Hinc proinde opus non videbatur assumere punctum
 juris circa prædictam doctrinam *Croti*, an substi-
 lisset, nec ne, cum ex facto cessaret questio; Ac ul-
 terius ubi etiam dicta donatio admittenda esset, ne-
 que ista doctrina, (ea etiam admissa), suffragari po-
 terat, quoniam ea procedit in alienatione correspe-

ctiva, & ex causa onerosa favore tertii bonæ fidei
 emptoris, qui ita contenderet de damno vitando in
 concursu fideicommissarii contententis de lucro
 captando, quo casu aliqua non scripta æquitas pos-
 sessori assilire videtur, & ob quam dicta theoricæ
Croti, fortè, pro facti qualitate, recipi mereatur; Se-
 cus autem ubi agatur de fovente causam lucrativam,
 cum tunc nulla, nec justitiæ, nec æquitatis ratio id
 patiatur; Potissimè ubi hæres gravatus minus ido-
 neus esset ad reintegrandum fideicommissum, ad
 quod in sensu ejusdem *Croti* tenetur, quoniam tunc
 fideicommissario reintegrationis creditori conce-
 denda veniret illa subsidiaria vendicatio, quæ ad-
 versus foventem causam lucrativam de jure compe-
 tit juxta deducta *sub tit. de credit. disc. 35.* ad materi-
 am subrogationis rei loco præti, vel è contra; Sive
 ad materiam æquitivæ actionis de in rem verio,
 vel alterius æquitatis deductæ ex dispositione *textus*
in l. sine, & Titium ff. si cert. petat. aut ex edicto de
his qua in fraud. creditorum & c. m. d. disc. 35. ac etiam
disc. 72. eod. tit. de cred.
 Quatenus verò pertinet ad dictam theoricam seu
 doctrinam *Croti*, illa impugnatorem habet *Peregr. de*
fideic. art. 39. nu. 4. & 5. & conf. 49. per tot. lib. 2. unde
 propterea apud moderniores in hoc nostro sæculo,
 inter quamplures alias, exorta est hæc nova questio,
 antiquioribus ignota; Atque opinio *Peregr.* majores
 habere videtur sequaces præsertim *Camer. par. 1.*
var. cap. 2. nu. 45. in fine, Merend. lib. 8. contr. c. 46.
Fusar. de subst. quest. 543 nu. 3. Merlin. de leg. lib. 2.
tit. 2. q. 3. numer. 9. Allograd. cons. ultimo n. 23. & seqq
lib. 2.
 Neque contrariæ opinioni *Croti* assilire amplius
 auctoritas *Rota*, (quæ magna est) *apud Cavaler. di-*
cta dec. 120. quoniam post multorum annorum de-
 cursum casus præbuit reassumptionem dictæ cau-
 sæ, unde propterea juxta receptum *Rota* Itylum
 non revocandi decisiones incidenter, ac non nisi
 cum particulari disputatione, demandata fuit ejus
 revilio coram *Cerro* subrogato, coram quo *sub die*
17. Martii 1662. in eadem Romana domus de Vazis,
 ab ea recessum fuit, inclinando potius in opinio-
 nem *Peregr.* Bene verum quod in secunda decisione
 confirmatoria *27. Junii 1663.* id declaratum fuit,
 quod scilicet resolutiones dictæ decisionis revoca-
 toriæ prodissent ex solo facto, eo quia de tempore
 alienationis hæres gravatus jam tot fructus perce-
 perat, aliaque bona consumperat, unde propterea
 illius detractio jam sequuta erat, & consequenter
 quod retenta etiam dicta doctrina *Croti*, cessaret il-
 lius applicatio, protestando nihil de super firmare,
 sed relinquere integrum locum veritati; Ideoque
 pro mea notitia, questio adhuc in *Rota* remanet in-
 decisâ, absque eo quod ejus auctoritas, uni, vel alte-
 ri opinioni assilat, dum prima decisio coram *Cava-*
lerio est revocata, & dicta prima decisio coram *Cerro*
 per secundam circa articulum in genere est suspen-
 sa; Cumque adhuc occasio non præberit illam for-
 miter disputare (dum in ista causa verè non cadebat
 ut supra) hinc proinde omninò maturum judicium
 de super efformare non potui, cum *Romana Curia*
 viris forensibus alicujus occupationis, otium non
 concedat disputandi quæstiones in abstracto, ac
 extra præcisam contingentiam in qua etiam semper
 oportet cursitando, atque ad horam scribere, ut
 vulgò dicitur *correndola posta*.
 Incidenter autem agendo de hac quæstione in
 ista causa, & in *Ferrarien. laud. pro Balbis* in Signa-
 tura Gratiæ, Mihi videbatur, quod dicta doctrina
Croti perneccesse, vel in prima, vel in secunda parte
 falla-

De LUCA
 de
 suamentis
 et cat
 6VI
 9

fallaciam contineret; In prima nempe ut licitum non esset pro hujusmodi detractio alienationem facere, eò quia ista non esset detractio competens ex juris ministerio ab ipso instanti mortis testatoris per quamdam imaginariam separationem quota à lege factam, ut contingit in legitima, sed est potius quoddam debitum conditionale, quod oritur de tempore, quo restitutio facienda est, & tanquam premium compensativum oneris, ac laboris in administratione hereditatis, ac susceptione periculorum, & præjudiciorum, quatenus compensatio ex fructibus sequuta non esset, ut etiam advertitur *disc. preced.* & consequenter ut licitum esse non debeat antequam debitum cedat, alienationem facere in proprietate, dum commodè debitum impleri potest cum fructibus, ex quibus illud implendum esse lex statuit, juxta ea, quæ in proposito detractiois dorum ad terminos *Authentica Res qua*, habentur in sua materia *sub tit. de dote disc. generalis* 145, & in aliis discursibus particularibus; Quodque propterea hæresita præventivè alienando diceretur in quadam specie doli, ob quam, juxta opinionem, quam tenet Rota, & Curia, competit hypotheca legalis ex deductis *sub tit. de credito disc. 36.* ita fideicommissio pro reintegratioe ad hujusmodi rem sic alienatam competeret exereitium dictæ hypothecæ metienda de tempore aditæ hereditatis, quando suscepta est administratio, quod sonaret in idem, unde propterea tertius, in quem facta est alienatio, non remaneat tutus.

Et quatenus in sensu *Croti*, juxta primam partem ejus doctrinæ, istud esset debitum purum ab initio, pro quo licitum fuisset alienationem facere, non videtur tamen cui fundamento innitatur secunda pars super reintegratioe ex fructibus postea perceptis, atque in hac parte potius quam in prima ab aliquibus ex modernis supra allegatis ipse redarguitur, quoniam si licitè potuit alienationem facere in causam hujus detractiois jam ab initio competentis, non videtur quare insurgere debeat obligatio restituendi fructus postea perceptos, cum eos faciat suos tanquam dominus, ac jure illius veri domini, quod gravatus interim habere dicitur, ex his, quæ ad hanc materiam faciendi fructus suos, habentur præsertim *sub tit. de fideic. disc. 187.* Ideoque, vel prima, vel secunda pars dictæ doctrinæ fallaciam continet.

Probabilius autem prima, quoniam, ut advertitur *disc. procedenti*, ob modernum beneficium inventarii à novissimo jure introductum, circa hujusmodi detractioes, procedendum non est cum ea benignitate, cum qua jus antiquum procedebat ex cessante ratione, ideoque istæ detractioes proveniunt potius ex quadam nostrorum majorum simplicitate, contra naturalem, ac verisimilem voluntatem testatoris cupientis conservationem integram hereditatis, quæ ita scissuram notabilem patitur, potissimè ubi altera accedat detractio legitima, deindeque remaneat altera per DD. ad eam extensa, quæ resultat ex *Auth. Res qua*.

Atque propterea mihi nunquam placuit distinctione fructuum, quoniam filii, vel descendentes in legitima considerantur tanquam tales, & in ratione sanguinis, sed in trebellianica considerantur tanquam merè extranei; Adhuc tamen occasio non præbuit id formiter disputare, neque audeo receptas majorum traditiones reprobare, sed relinquendo integrum locum veritati, in sinu solum id, quod mihi non placet, nullamque habere videtur congruam rationem, quæ est anima legis, & cum

qua potius pro meo genio, ac stylo procedendum videtur, non autem more ovium vel avium, ut unus alterum insequatur, nesciendò quare.

Prout non videtur cui rationi innixa sit altera conclusio, quod filii ad terminos text. *incap. Rainorius*, detrahunt duas quartas, legitimam scilicet, & trebellianicam, si sunt conditionaliter gravati, secus si purè, ut cæteris relatis *Surd. conf. 251. Cyriac. contr. 316. Merlin. de legit. lib. 1. tit. 3. quest. 1. Res. apud Coccin. dec. 143 num. 3. decis. 66. nu. 2. p. 1. rec. dec. 579. num. 16. par. 5.* & in aliis; Si enim eadem detractio circa trebellianicæ detractioem intraret etiam in extraneo, ut scilicet eam obtineat extraneus hæres quatenus conditionaliter; non autem purè sit gravatus, tunc transeat; Sed si extraneus eam detrahat quamvis purè gravatus, tunc non videtur cur idem filio competere non debeat; cum ipse deterioris conditionis esse non debeat quolibet extraneo, cujus jure censetur in reliqua hereditate, non autem jure filii, ex quo legitimam non detrahatur tanquam creditor, quamvis non sit hæres, ideoque adest reduplicatio personarum; Nisi esset fideicommissum purum implicitum, ac virtuale, quod resistat à dispositione legis ob clausulam codicillarem, quoniam tunc filius non est hæres ex judicio testatoris; Hæc tamen maturiori judicio reservantur.

CIVITATIS CASTELLANÆ

SEU

HORTANA FALCIDIAE,

PRO

SOCIETATE ROSARII,

CUM

ALIIS LOCIS PIIS LEGATARIIS

Causa disputata coram A. C.

An falcidia, vel trebellianica, à quibus causa pia exempta est, detrahatur per alteram causam piam ratione conquisitionis privilegiorum; Et de aliis ad materiam falcidiae pertinentibus; Et præsertim an prælegatum factum hæredi, in eam imputetur.

S Y M M A R I U M.

- 1 *Acti series.*
- 2 *Quomodo distinguatur legatarius ab executori.*
- 3 *Pia loca quomodo distribuuntur subsidia dotalia.*
- 4 *De ratione ob quam debetur falcidia.*
- 5 *De doctrinis punctualibus.*
- 6 *In hæredo unico non datur legatum in seipso.*
- 7 *Pia locatorum quod habent, erogant in opera pietatis quæ non sunt onera.*
- 8 *De eodem.*
- 9 *Quomodo doctrina punctuales attendi debeant.*
- 10 *An pia causa hæres detrahat falcidiam vel trebellianicam ab alia pia causa.*
- 11 *De ratione, cui innituntur pia causa privilegia.*
- 12 *Quod pia causa hæres non debeat detrahere falcidiam neque de legatis prophanis, & quantis secus.*
- 13 *De ratione ob quam Ecclesia vel pia causa, etiam non confecto inventario, non tenetur ultra curiam.*